

BEROEPSBEEELD

Pedagogisch Educatief Professional
Integraal Kindcentrum

**Hanzehogeschool
Groningen**
University of Applied Sciences

Dit beroepsbeeld is ontwikkeld in opdracht van PACT voor Kindcentra

Barbara Boom (Ad PEP, Hogeschool Rotterdam)

Martine Dijk (Ad PEP, Hanze Hogeschool Groningen)

Carolien van Riswijk (Ad PEP, Iselinge Hogeschool)

Ed Bosschaart (Senior Consultant/ Programmamanager Zuyd Hogeschool)

Hans Schwartz (Senior Adviseur CAOP)

December 2021

Dit beroepsbeeld beschrijft binnen welke domeinen een hbo-Ad geschoolde pedagogische educatief professional (Ad PEP) werkzaam is en welke kennis en vaardigheden van de Ad PEP verwacht mogen worden. Het beroepsbeeld laat kansen zien voor:

De Pedagogisch Educatief Professional (PEP):

Het beroepsbeeld biedt inspiratie voor professionele groei doordat het loopbaanstappen en ontwikkelkansen laat zien die in gesprek met leidinggevende bespreekbaar gemaakt kunnen worden.

Leidinggevenden:

Het beroepsbeeld laat zien welke differentiatie in rollen, taken en functies mogelijk is en biedt aanknopingspunten voor de vraag hoe een leidinggevende de PEP kan steunen en stimuleren bij de eigen professionele groei.

Bestuurders en HR:

Het beroepsbeeld maakt zichtbaar hoe functiedifferentiatie mogelijk is. De introductie van de PEP met Ad-niveau is een professionele versterking van de totale functiemix. Op deze manier kan invulling worden gegeven aan strategisch personeelsbeleid en kunnen personeelstekorten worden bestreden.

Opleiders:

Het beroepsbeeld helpt opleiders om richting te geven aan het curriculum, maar ook om zichzelf voor te bereiden op hun nieuwe rol bij opleiding en scholing van de PEP.

De Pedagogisch Educatief Professional in een veranderend werkveld

In het pedagogisch educatieve werkveld is er steeds meer aandacht voor de brede ontwikkeling van het kind en voor het versterken van de pedagogische leefomgeving van opgroeiende kinderen en jongeren, zodat zij alle kansen krijgen om gezond op te groeien. Interprofessionale afstemming en samenwerking is daarbij belangrijk. Binnen opvang, onderwijs en zorg ontstaan nieuwe organisatievormen waarbij ervoor wordt gekozen om pedagogisch medewerkers, leraren en jeugd(zorg)medewerkers te laten ondersteunen door Pedagogisch Educatieve Professionals (PEP).

Verschuivende maatschappelijke ontwikkelingen liggen aan de basis van deze verandering. Zo heeft een harmonisatie plaatsgevonden van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, is passend onderwijs ingevoerd en is de samenwerking tussen kinderopvang, basisonderwijs en zorg geïntensiveerd.

In kinderopvang en onderwijs komt de brede ontwikkeling van het kind in de leeftijdsgroep van 0 tot en met 18 jaar steeds meer centraal te staan. Ook de samenwerking tussen en integratie van deze twee sectoren krijgt steeds meer vorm. Zo is inmiddels 20% van de scholen onderdeel van een integraal kindcentrum (IKC) waarin nauw wordt samengewerkt tussen, in ieder geval, onderwijs en kinderopvang. Op deze manier kan ondersteuning worden geboden aan kinderen en ouders op het terrein van verzorging, opvoeding(sondersteuning), binnen- en buiten schools leren, kinderopvang en naschoolse activiteiten. Ook de jeugd(zorg) wordt steeds meer betrokken bij de brede ontwikkeling van kinderen. Mede door deze ontwikkeling neemt de behoefte aan hbo Ad-opgeleid personeel steeds verder toe, omdat er meer pedagogische en educatieve expertise van professionals op hbo-niveau wordt gevraagd.

Kinderopvang

In de kinderopvang zijn, onder invloed van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK), belangrijke stappen gezet bij de (verdere) professionalisering van medewerkers. Er wordt steeds meer ontwikkelingsgericht gewerkt. Daardoor kunnen op het goede moment belangrijke ontwikkelstappen worden gezet en worden mogelijke achterstanden bij kinderen tijdig gesignaleerd. Er wordt gestreefd naar verdere kwaliteitsverhoging door de aanstelling van pedagogisch coaches die pedagogisch medewerkers coachen in het werken met kinderen, maar die ook de verbinding leggen tussen het basisonderwijs, kinderopvang en (jeugd)zorg. Dit draagt bij aan een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen. De pedagogisch coach ontwerpt tevens beleidsverbeteringen en coacht bij de uitvoering hiervan. Dit alles stelt hogere eisen aan de professionaliteit en vraagt om specifieke scholing. De PEP is opgeleid tot pedagogisch coach.

Onderwijs

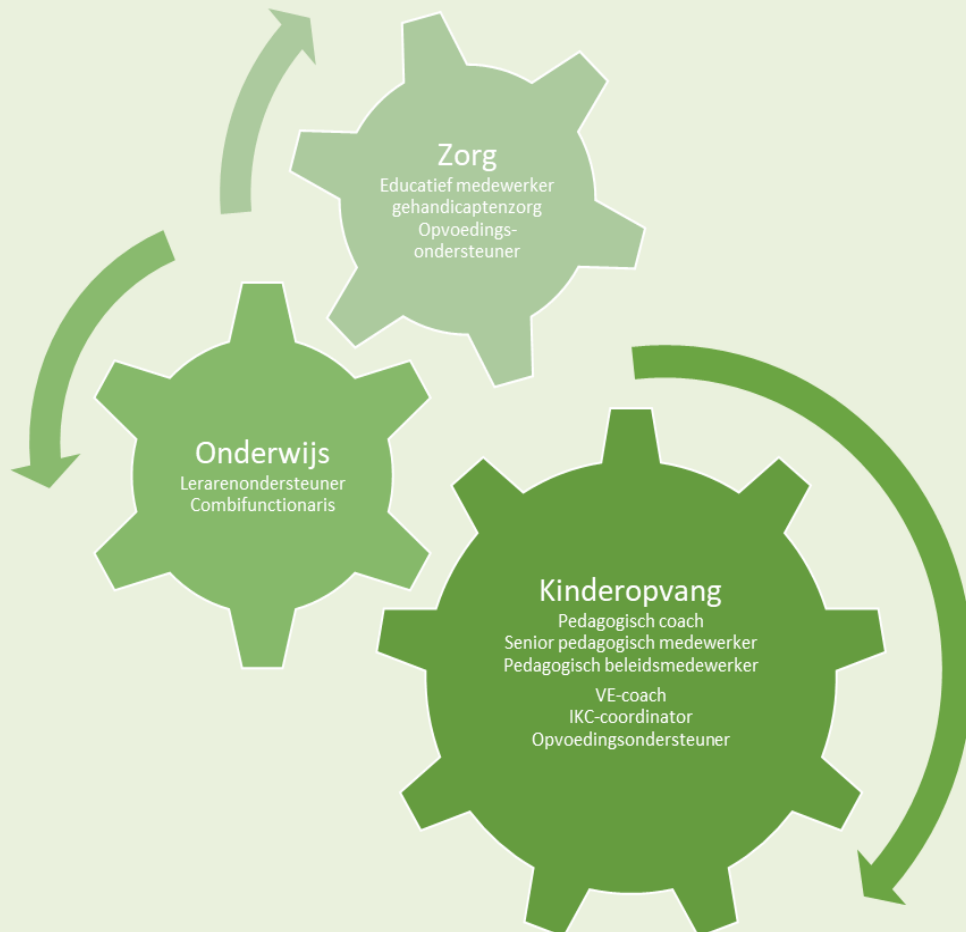
In het (speciaal) onderwijs nemen na invoering van de Wet Passend Onderwijs steeds meer kinderen met extra ondersteuningsbehoefte deel aan het regulier onderwijs. Dit betekent een verzwaring van het takenpakket van de groepsleerkracht en vraagt om specifieke pedagogische of educatieve expertise. Op het snijvlak van onderwijs en zorg neemt de behoefte aan passende ondersteuning toe. Er worden meer onderwijsassistenten (mbo niveau 4) ingezet, maar ook lerarenondersteuners (hbo ad).

Een andere belangrijke ontwikkeling is de transitie van samenwerkende kinderopvanginstellingen en basisscholen naar geïntegreerde kindvoorzieningen, zoals het IKC. De PEP is inzetbaar binnen het brede pedagogisch-educatieve domein van dergelijke organisaties. De PEP kan hier de rol van verbinder vervullen, zowel horizontaal (tussen de verschillende organisaties in het IKC) als verticaal (tussen bijvoorbeeld beleidsmakers en pedagogisch medewerkers of tussen leerkrachten en onderwijsassistenten).

Tevens wordt het basisonderwijs in toenemende mate georganiseerd volgens innovatieve onderwijsconcepten, waarbij wordt gewerkt in grotere units van kinderen en met een multidisciplinair team. Deze ontwikkeling vraagt, mede gezien de noodzaak om het onderwijs anders te organiseren vanwege het lerarentekort, ook om een andere inzet van personeel en een andere organisatie van functies.

Zorg

Landelijke ontwikkelingen binnen de (jeugd)zorg vragen om andere attitudes, kennis en vaardigheden van jeugdprofessionals, met de focus op pedagogische en educatieve expertise op hbo-niveau. Ook voor het voldoen aan deze extra ondersteuningsbehoefte bij kinderen in de (jeugd)zorg heeft de PEP tijdens de opleiding expertise opgebouwd, die in het werkveld van de (jeugd)zorg bruikbaar is.

De kern van het vak als PEP is het *Leren & Ontwikkelen* van kinderen. Daarnaast kan de PEP zich ook richten op andere domeinen, zoals *Onderzoek & Innovatie*, *Professionele versterking van medewerker en team*, of *Organisatie en samenwerking*. Hierbij werkt de PEP niet alleen binnen de kinderopvanginstelling, school, IKC of jeugd(zorg)-instellingen, maar krijgt hij of zij ook te maken met organisaties in de wijk of buurt.

Binnen welke domeinen is de PEP werkzaam?

Leren & Ontwikkelen van kinderen

Dit domein betreft het direct contact met kinderen. Een belangrijk deel van de werktijd ondersteunt de PEP kinderen (en hun ouders/verzorgers) bij hun ontwikkeling. De PEP zorgt samen met collega's en mede-opvoeders voor een veilig pedagogisch klimaat en een rijke speel-leeromgeving. De PEP werkt planmatig en signaleert stagnaties in de ontwikkeling en schakelt waar nodig hulp in.

In de praktijk gebeurt het volgende:

- De PEP ontwikkelt een speelhoek waarbij er extra aandacht is om de taalontwikkeling te stimuleren.
- De PEP stelt in samenwerking met anderen een handelingsplan op voor een kind dat moeilijk contact maakt met andere kinderen.
- De PEP stelt een activiteitenplan horend bij een thema.

Professionele versterking van medewerker en teams

In dit domein gaat het om het leren en ontwikkelen van individuele medewerkers en van het team. De PEP kan op meerdere niveaus in de organisatie worden ingezet. Zo heeft de PEP een voorbeeldrol op de groep en gaat in gesprek met ouders om hen te informeren, te adviseren en te ondersteunen bij vragen rondom de ontwikkeling en opvoeding. Tevens coacht de PEP collega's in het werken met kinderen.

In de praktijk gebeurt het volgende:

- De PEP voert een gesprek met een ouder in die een zorg heeft over het temperament van zijn of haar kind. Samen brengen ze in kaart wat de zorg is en wat de ouder kan doen.
- De PEP begeleidt stagiaires van het mbo.
- De PEP coacht de collega's nadat een nieuwe VVE methode is ingevoerd.

Organisatie & Samenwerking

In dit domein gaat het om de samenwerking binnen en buiten de organisatie. De PEP werkt op meerdere manieren en op verschillende niveaus samen, zoals met collega's binnen het team, binnen de organisatie en tussen organisaties. Naast basisschool en kinderopvang zijn daar bijvoorbeeld de wijkregisseur, het meldpunt kindermishandeling of een projectmedewerker van de gemeente.

In de praktijk gebeurt het volgende:

- De PEP coördineert activiteiten in samenwerking de sportverenigingen, het centrum voor kunst en cultuur en bedrijven.
- De PEP zit in de werkgroep om de doorgaande lijn tussen kinderopvang en basisschool vorm te geven .
- De PEP neemt deel aan het zorgoverleg in de wijk.

Onderzoek & Innovatie

In dit domein gaat het om het vinden van oplossingen voor praktische vraagstukken middels een onderzoekende houding.

De PEP stemt bestaande werkwijzen, die gebruikt worden in het werkveld, af op de context van de dagelijkse beroepspraktijk en werkt onderzoekmatig bij het vinden van oplossingen voor praktische problemen. De PEP kan ondersteuning bieden bij het uitvoeren van onderzoek of bij het doorvoeren van veranderingen binnen de organisatie.

In de praktijk gebeurt het volgende:

- De PEP onderzoekt welk VVE programma het beste aansluit bij de organisatie.
- De PEP gaat na op welke wijze de BSO een gezonde leefstijl kan stimuleren.
- De PEP ontwikkelt een ouderbetrokkenheidsprogramma.

Als PEP:

- ✓ sta je met je voeten in de praktijk
- ✓ bewaar met je hoofd het overzicht
- ✓ verbind je mensen en middelen en
- ✓ koppel je daarmee denken aan doen

Welke kennis en vaardigheden mag je van een PEP verwachten?

Een PEP beschikt over pedagogisch en educatieve kennis en vaardigheden om te kunnen functioneren binnen verschillende werkomgevingen: kinderopvang, onderwijs en jeugd(zorg). Binnen deze sectoren wordt steeds meer samengewerkt en steeds vaker is sprake van geïntegreerde netwerken rondom het kind, zoals het IKC. Kortom: de PEP is van vele markten thuis. De algemene kennis en vaardigheden die van een PEP verwacht mogen worden (niveau 5) zijn:

Kennis:

De PEP heeft gerichte pedagogische en educatieve kennis om de ontwikkeling van kinderen optimaal te stimuleren en de leefwereld van opgroeiende kinderen te versterken zodat zij kansrijk kunnen opgroeien. De PEP zet hierbij kennis van gespreksvoering en coaching in. De PEP kan, vanuit de eigen pedagogische en educatieve kennis, goed omgaan en samenwerken met collega's met andere expertises.

Vaardigheden:

De volgende vaardigheden mogen van een Ad PEP worden verwacht:

Methodisch handelen:

De PEP kan de geleerde theorie en methodes toepassen op concrete, praktische vraagstukken binnen het werk, ook wanneer er geen standaardoplossingen voorhanden zijn.

Samenwerken:

De PEP kan de verschillende rollen zelfstandig uitvoeren en kan omgaan met verantwoordelijkheden. De PEP werkt samen met anderen om resultaten te bereiken waar dat alleen niet lukt en neemt als dat nodig is het initiatief in de samenwerking. De PEP kan ervaring en expertise binnen het team of samenwerkingsverband inzetten en bundelen.

Communicatie:

De PEP kan met collega's en andere professionals communiceren over de rol binnen het team, over taken en resultaten. De PEP kan beleid vertalen naar de praktijk en vormt daarmee een schakel tussen management en werkvloer.

Probleemoplossend vermogen:

De PEP kan praktische vraagstukken analyseren waarmee oplossingen voor concrete problemen worden gevonden die passend zijn bij de organisatie. De PEP is kritisch, maar wacht ook met een oordeel totdat het probleem duidelijk is.

Lerend vermogen:

De PEP kan zelfstandig leren, reflecteert op eigen ervaringen in het werk in neemt het initiatief om zich verder te ontwikkelen. De PEP is zich ook bewust van wat hij of zij nog niet weet en gaat hiertoe met anderen in gesprek om samen antwoorden te vinden op vragen. De PEP weet zich aan te passen als rollen of taken veranderen. Vanwege zijn of haar lerend vermogen is de PEP duurzaam inzetbaar binnen de eigen organisatie en daarbuiten.

Doorgroeien als PEP

Vroeger waren de ontwikkelingsmogelijkheden beperkt. Je was bijvoorbeeld pedagogisch medewerker of leerkracht. Een rol die min of meer vaststond gedurende de gehele loopbaan. In een sterk veranderende omgeving kan de PEP nu meerdere rollen vervullen en taken op zich nemen.

Omdat er steeds meer aandacht is voor de brede ontwikkeling van kinderen, zijn er meer uitdagingen en mogelijkheden voor een PEP om door te groeien, of dit nu in de kinderopvang, het onderwijs of de (jeugd)zorg is. Binnen het team zijn er steeds meer verschillende rollen, taken en functies die recht doen aan de verschillende talenten van medewerkers. De mogelijkheden zijn uitgebreid en de kansen groot. Binnen de domeinen waar een PEP werkzaam is, kan gekozen worden om te verbreden of te verdiepen. Hierbij spelen uiteraard de mogelijkheden binnen een organisatie een rol.

Zo kan een PEP zich verdiepen op het gebied van “leren en ontwikkelen van kinderen” door een drie-vierjarigen opvang mee te helpen opzetten binnen een IKC of een programma te maken voor kinderen met een anderstalige achtergrond. Ook kan een PEP zich verdiepen door als pedagogisch coach medewerkers te begeleiden in een nieuwe manier van werken met jonge kinderen.

Daniëlle kwam als stagiair werken bij een Integraal Kindcentrum (IKC). Nadat ze klaar was met haar opleiding aan het ROC kreeg ze daar een vaste baan als pedagogisch medewerker. Na een paar jaar ervaring vond ze het interessant om niet alleen in de kinderopvang, maar ook in het onderwijs te werken. Ze is de opleiding voor Ad-PEP gaan volgen en ondersteunt nu twee dagen van haar werkweek leraren in de onderbouw bij de rekenlessen. Ze begeleidt dan kleine groepjes leerlingen die extra hulp bij rekenen nodig hebben. Vanuit haar IKC heeft ze nu ook contact met de Jeugd(zorg). Dat vindt ze ook heel uitdagend.

Een PEP kan zich verder verdiepen in het “professionele versterking van medewerkers” door bijvoorbeeld een inwerkplan te ontwerpen en nieuwe collega’s begeleiden of de PEP kan een training ontwerpen voor collega’s.

Binnen het onderwijs kan de PEP als leraarondersteuner worden ingezet om op deze manier groepjes kinderen te begeleiden.

In het schema op de volgende pagina staan de ontwikkelkansen van de PEP uitgebeeld.

BEROEPSBEELD
Pedagogisch
Educatief Professional

Een PEP ontwikkelt zich op één of meerdere domeinen als starter, ervaren of expert. Een loopbaan is flexibel en op elk moment kan gekozen worden voor verbreden of verdiepen en het combineren van ver-

Leren & Ontwikkelen van kinderen

De PEP coacht en begeleidt het leerproces van kinderen en ondersteunt hun ouders/ verzorgers bij opvoedingsvragen.

Onderwijs-onder-steuning

Pedagogiek

Gezondheid

Verzorging

VOORBEELD:
De PEP signaleert en onderzoekt leesachterstanden bij kinderen en stelt samen met de andere professionals een plan op voor extra ondersteuning

Professionele versterking van medewerker en team

De PEP begeleidt professionals en bij hun ontwikkeling en werkt samen met collega's om de samenwerking binnen het team

VOORBEELD:
De PEP geeft een teamtraining over interactievaardigheden

VOORBEELD:
De PEP onderzoekt de pedagogische meerwaarde van een peuter-
kleutergroep.

Onderzoek & Innovatie

De PEP doet onderzoek naar vernieuwing of verbetering van het ontwikkelingsaanbod voor kinderen en hun ouders.

Wat is *jouw* route als PEP'er?

Organisatie & Samenwerking

De PEP is betrokken bij de ontwikkeling van organisatie-(beleid) en interne en externe samenwerking.

VOORBEELD:
De PEP vertaalt beleid naar de werkvloer